Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain, sosiaalihuoltolain ja sosiaalihuoltolain 52 § muuttamisesta (AMK harjoittelukorvaukset)

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisessä ja väestön terveyden edistämisessä keskeistä on koulutetun sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöstön osaaminen ja riittävyys. Sosiaali- ja terveydenhuollossa tarvittavan osaamisen turvaaminen edellyttää, että opiskelijoille on tarjolla riittävästi harjoittelupaikkoja ja että opiskelijan saama ohjaus on laadukasta ja vastaa koulutukselle asetettuja tavoitteita. Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakouluopinnoista merkittävä osa tapahtuu käytännön harjoittelussa. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille aiheutuu harjoittelusta kustannuksia harjoittelun suunnittelun, harjoittelijan perehdytyksen ja ohjauksen sekä korkeakoulujen kanssa tehtävän yhteistyön muodossa. Ammattikorkeakoulut ovat maksaneet toimintayksiköiden kanssa tekemiensä sopimusten perusteella korvausta sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden harjoittelusta toimintayksiköille aiheutuviin kustannuksiin. Ammattikorkeakoulujen maksamien harjoittelukorvausten kokonaisuus oli 14,2 milj. euroa vuonna 2020 ja 8.3 milj. euroa vuonna 2017. Ammattikorkeakoulut ovat päättäneet luopua sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulutukintojen edellyttämän harjoittelun korvausten maksamisesta toimintayksiköille vuoden 2023 alusta alkaen uusien sopimusten myötä.

Hallituksen esityksellä laeiksi terveydenhuoltolain, sosiaalihuoltolain ja pääosin kumotun sosiaalihuoltolain muuttamisesta tuetaan sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoihin sisältyvän ja toimintayksiköissä tapahtuvan ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjausta sekä uudistetaan harjoittelusta toimintayksiköille aiheutuvien kustannusten korvausmenettely. Valtion koulutuskorvausmenettelyn lisäyksenä esitetään sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoihin sisältyvästä harjoittelusta aiheutuviin kustannuksiin 12 milj. euroa momentille 33.60.33 vuodesta 2023 alkaen. Esitetty muutos mahdollistaa palvelujärjestelmän saaman korvauksen harjoittelujen toteuttamiseen ja ammattikorkeakoulututkintoihin liittyvien harjoittelujen häiriöttömän jatkuvuuden tilanteessa, jossa ammattikorkeakoulut luopuvat korvausten maksamisesta vuoden 2023 alusta alkaen. Korvauksia maksettaisiin vastaavalla menettelyllä kuin nykyisiä valtion koulutuskorvauksia momentilta 33.60.33. Valtion varoista maksettavan koulutuskorvauksen maksaminen opetus- ja ohjaustoiminnan kulujen kattamiseen varmistaa osaltaan hyvinvointialueiden yleiskatteellisen rahoituksen riittävyyden väestön palvelutarpeen mukaiseen palvelutuotannon järjestämiseen sekä koulutustoiminnasta aiheutuvien voimavaratarpeiden läpinäkyvyyden ja kohdennetun kompensaation osana tätä kokonaisuutta.

Hallituksen esityksen mukaisesti hyvinvointialueelle, HUS-yhtymälle, Helsingin kaupungille, kunnalle ja kuntayhtymälle, yksityisiä sosiaali- ja terveydenhuollon tai varhaiskasvatuksen palveluja tuottavalle yksikölle sekä Ahvenanmaan maakuntahallitukselle suoritettaisiin koulutuskorvausta valtion varoista laskennallisin perustein sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta aiheutuvista kustannuksista. Korvaus perustuisi ammattikorkeakoulun kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti toteutuneisiin harjoitteluviikkoihin. Harjoittelijalle olisi nimettävä ohjaaja, jonka tehtävänä on varmistaa harjoittelun laatu siten kuin siitä on osapuolten kesken sovittu. Esityksen mukaan sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta suoritetta-

van korvauksen suuruudesta, maksamisen perusteista ja muista korvauksen hakemiseen ja maksamiseen liittyvistä menettelyistä säädettäisiin tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Hallituksen esityksen tavoitteena on tukea hyvät ammatilliset valmiudet omaavan henkilöstön valmistumista sosiaali- ja terveysalalle ja siten edistää alan henkilöstön riittävyyttä ja saatavuutta. Harjoittelusta aiheutuvien kustannusten korvaaminen valtion varoista tukee sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamiselle harjoittelun järjestämisestä aiheutuvan kuormituksen hillitsemistä, edistäen siten henkilöstön riittävyyttä ja palveluiden saatavuutta. Esitys yhdenmukaistaa sosiaali- ja terveysalan korkeakoulututkintojen koulutuskorvausten seuranta- ja rahoitusmenettelyitä sekä niiden läpinäkyvyyttä. Samalla esitys osaltaan edistää ammattikorkeakoulujen sosiaali- ja terveysalan tutkintojen ja koulutuksen järjestämistä ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen turvin ja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden työvoima- ja koulutustarpeita vastaavasti.

Sosiaali- ja terveysalalle ammattikorkeakoulututkintoihin sisältyvän ammattitaitoa edistävän harjoittelun järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaaminen varmistaa työelämässä tapahtuvan laadukkaan opetus- ja ohjaustoiminnan toteuttamisen sekä koulutuksen harjoittelupaikkojen riittävyyden ja työelämävastaavuuden nykyisten ja tulevaisuuden osaamistarpeiden mukaan. Sekä hyvinvointialueiden että yksityisten sosiaali- ja terveyspalveluiden näkökulmasta tavoitteena on koulutuksen ja siihen liittyvän harjoittelun laadun ylläpitäminen ja parantaminen, jotta sosiaali- ja terveysalalle saadaan mahdollisimman pätevää ja ammattitaitoista henkilöstöä. Muutos osaltaan tukee laatuvaatimukset täyttävien yksityisten toimintayksiköiden käyttämistä harjoittelun järjestämiseen, jolloin voidaan hyödyntää laajempaa koulutus- ja harjoittelutoiminnan kapasiteettia. Vuoden 2023 alusta voimaan tulevan järjestämislain nojalla hyvinvointialueiden, yhteistyöalueiden ja ammattikorkeakoulujen yhteistyöllä luodaan sosiaali- ja terveydenhuollon alueelliset yhteistyörakenteet, joissa huolehditaan sopimuspohjaisesti sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon ammattitaitoa edistävän harjoittelun edellytyksistä ja harjoittelupaikkojen saatavuudesta sekä siitä, että harjoittelu vastaa koulutukselle asetettuja tavoitteita.

Juha Luomala, sosiaalineuvos, STM

Päivi Nygren, neuvotteleva virkamies, STM